

УДК 343.132.1

М.О. Свирін,

кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник,
головний науковий співробітник
ДНДІ МВС України, м. Київ

ПРОТИДІЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ НЕЗАКОННИМ ЗАВОЛОДІННЯМ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ (правові та кримінологічні аспекти)

У статті розглянуті правові засади, завдання та стан протидії і запобігання незаконним заволодінням транспортними засобами Національною поліцією України. Зазначено, що ці злочини мають підвищену суспільну небезпеку внаслідок протиправної експлуатації джерела підвищеної небезпеки, яким є транспортний засіб, кількість таких посягань, а також відсоток нерозкритих з них залишаються досить високими. Запропоновано шляхи та напрями вдосконалення запобігання цьому виду злочинів.

Ключові слова: протидія та запобігання злочинам, незаконне заволодіння транспортним засобом.

В статье рассмотрены правовые основы, задачи и состояние противодействия и предупреждения незаконных посягательств на транспортные средства Национальной полицией Украины. Отмечено, что такие преступления имеют повышенную общественную опасность вследствие незаконной эксплуатации источника повышенной опасности, которым является транспортное средство, количество таких посягательств а также процент нераскрытых из них остаются достаточно высокими. Предложены пути и направления совершенствования предупреждения этого вида преступлений.

Ключевые слова: противодействие и предупреждение преступлений, незаконные посягательства на транспортные средства.

In the paper legal bases, tasks and condition of counteraction and prevention of illegal possessions upon vehicles are considered. The National Policy of Ukraine noted that such crimes have heightened public danger, owing to illegal exploitation of source of heightened danger, which vehicle is, the number of such possessions and percent of them remain enough high. Ways and directions of the improvement of prevention of this type of crimes are suggested.

Keywords: combating and prevention of crimes, illegal possession upon vehicles.

Постановка проблеми. Право на власність – одне із найважливіших соціальних цінностей особистості та держави. Конституція України проголошує рівність усіх суб'єктів права власності перед законом і забезпечення захисту їх прав державою. Згідно зі статтею 41 Основного Закону ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності, воно є непорушним. Відповідно до ст. 1 Кримінального кодексу України (далі – КК України) охорона власності та запобігання

злочинам прямо передбачені у завданні кодексу (ст. 1). Як злочин КК України визначає і незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289).

На законодавчому рівні також визначені суб'єкти, до повноважень яких входить виявлення, припинення та розслідування тих чи інших злочинів. Так, відповідно до ст. 216 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України досудове розслідування кримінальних правопорушень щодо незаконного заволодіння транспортним засобом, передбачених ст. 289 КК України, здійснюють слідчі органів Національної поліції.

Як свідчать статистичні дані Генеральної прокуратури України, на сьогодні в державі постійно зростає кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень. Одночасно щорічно зменшується кількість злочинів, попереджених на стадії готування чи замаху. Так, у 2014 році було попереджено 3 220 злочинів; у 2015 – 2 718; у 2016 – 2 527 [1]. Зазначене повною мірою стосується і незаконних заволодінь транспортними засобами, стан розкриття яких суттєво погіршився останніми роками. Така ситуація призводить до дезорганізації суспільного та економічного життя країни, негативно впливає на добробут громадян, викликає у населення відчуття незахищеності від злочинних проявів і, відповідно – недовіри до правоохоронних органів, які мають забезпечити такий захист.

Саме тому проведення наукових досліджень, спрямованих на з'ясування причин і умов злочинів вказаної категорії, вдосконалення діяльності Національної поліції щодо протидії та запобігання незаконним заволодінням транспортними засобами є вкрай актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У розробку загальнотеоретичних та організаційно-тактичних основ протидії та запобігання незаконним заволодінням транспортними засобами істотний внесок зробили Г.А. Аванесов, М.М. Геловані, В.К. Гришук, О.М. Джужа, А.П. Закалюк, В.П. Ємельянов, В.В. Ємельяненко, В.А. Звіряка, Ю.Ф. Іванов, Ф.С. Іванов, І.П. Козаченко, М.Й. Коржанський, П.С. Матишевський, В.А. Мисливий, В.Д. Сущенко та інші вітчизняні й зарубіжні вчені. Серед останніх ґрунтовних кримінологічних досліджень проблем незаконного заволодіння транспортними засобами є дисертація Д.В. Горшкова (2016 р.). Однак автором не визначено суб'єктів протидії та запобігання таким злочинам [2].

Водночас досліджень, присвячених вивченню проблем протидії та запобігання незаконному заволодінню транспортними засобами Національною поліцією, практично не проводилось і в науковій літературі цим проблемам, на наш погляд, приділяється недостатньо уваги.

Формування цілей. Мета цієї статті – аналіз криміногенної ситуації в Україні щодо злочинних посягань на транспортні засоби, дослідження та пошук шляхів удосконалення заходів щодо протидії та запобігання цим злочинам, а також визначення завдань у цій діяльності підрозділів Національної поліції.

Виклад основного матеріалу. Протидія та запобігання злочинам є одним із найважливіших завдань правоохоронних органів і, в першу чергу, Національної поліції.

Так, Законом України “Про Національну поліцію” від 2 липня 2015 року до завдань поліції віднесено надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності (ст. 2). Відповідно до покладених на неї завдань поліція здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень; виявляє причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, вживає заходів для їх усунення та з метою виявлення кримінальних правопорушень; припиняє виявлені кримінальні

та адміністративні правопорушення; вживає заходів для запобігання та припинення насильства в сім'ї, а також здійснює охорону: об'єктів права державної власності та на договірних засадах – фізичних осіб та об'єктів права приватної і комунальної власності тощо (ст. 23) [3].

Отже, законодавець безпосередньо відніс до обов'язків Національної поліції протидію та запобігання злочинам та надав їй відповідні повноваження.

Слід зазначити, що на законодавчому рівні відсутні визначення понять *протидія* та *запобігання* злочинам (злочинності). У законодавстві та юридичній літературі ці терміни нерідко застосовуються поряд, але вони не є ідентичними. Зазвичай, відносно злочинності у широкому розумінні вживається термін “протидія”, який, як справедливо зазначають вчені, охоплює й запобігання злочинності [4, с. 86–87; 5, с. 323].

Таким чином, під запобіганням злочинності слід розуміти складову протидії злочинності (поряд із загальною організацією такої діяльності та правоохоронною діяльністю), яка полягає в перешкоджанні дії причин та умов злочинності через обмеження, нейтралізацію, а за можливістю й усунення їхньої дії.

Залежно від ієрархії причин та умов у структурі запобігання злочинності у кримінології виділяють загально-соціальний, спеціально-кримінологічний та індивідуальний рівні профілактики злочинів. Між тим, як справедливо зазначається в літературі, провести жорстку розмежувальну лінію між рівнями, формами та методами профілактики злочинів практично неможливо. На практиці всі вони реалізуються в тісному взаємозв'язку між собою [6].

Систему заходів запобігання незаконним заволодінням транспортними засобами на:

- загально-соціальному рівні становлять заходи, спрямовані на розвиток економіки, забезпечення законності, прав, свобод і законних інтересів громадян, рівня культури і моральності в суспільстві, соціального захисту населення тощо;
- спеціально-кримінологічному – заходи кримінально-правового характеру, а також заходи впливу на фактори, що детермінують вчинення таких злочинів;
- індивідуальному рівні – заходи виховного характеру стосовно конкретних осіб, поведінка яких вступає в конфлікт з нормами права.

Базовим у кримінології вважають саме загально-соціальний рівень, основна мета якого полягає у подоланні чи обмеженні криміногенно небезпечних протиріч у суспільстві, поступове викорінення негативних явищ, створюваних політичними, економічними, психологічними, ідеологічними, міжнаціональними та іншими чинниками виникнення криміногенного потенціалу в суспільстві (економічні й політичні кризи, небезпечне майнове розшарування населення, необґрунтоване (злочинне) збагачення певних кіл громадян, безробіття, затримка заробітної плати, існування на межі виживання переважної частини населення, занепад моралі, проституція, наркоманія, алкоголізм, безпритульність тощо). Ефективність загально-соціального запобігання злочинності може бути забезпечена розумною та цілеспрямованою соціально-економічною політикою держави [7, с. 39].

Соціально-економічні, соціально-політичні та соціально-психологічні чинники здійснюють безпосередній вплив на характеристики як злочинів, так і осіб, які їх вчиняють. Слід погодитися з авторами, які зазначають, що головну роль у поширенні негативних тенденцій у скоєнні злочинів проти власності відіграють саме соціально-економічні чинники [8; 9].

До загальної організації протидії злочинам слід віднести організаційні, управлінські, контрольні й інші дії та заходи Національної поліції та інших орга-

нів і установ, які взаємодіють між собою для досягнення спільних результатів у протидії таким злочинним посяганням.

Здійснюючи повноваження, що надані їй законом, Національна поліція реалізує свої правоохоронні та правозастосовчі функції щодо протидії злочинам (у т.ч. і незаконним посяганням на транспортні засоби), що полягають у виявленні та припиненні таких кримінальних правопорушень, кримінальному переслідуванні осіб, які їх вчинили, охороні майна тощо.

Запобігання Національною поліцією незаконним заволодінням транспортними засобами – це здійснення органами та підрозділами поліції передбачених законом заходів для перешкоджання дії детермінантів таких злочинних проявів, передусім причин і умов останніх через обмеження, нейтралізацію та усунення їхньої дії.

Ефективність реалізації законодавчих повноважень Національної поліції потребує прийняття низки нормативних документів, а також створення відповідної методології запобіжної діяльності.

Аналіз відомчої нормативно-правової бази МВС України та Національної поліції, що регламентує діяльність поліції щодо запобігання злочинам, свідчить про те, що цим проблемам ще не приділяється необхідної уваги, а механізм реалізації законодавчих норм потребує серйозного опрацювання.

Так, серед наказів МВС та Національної поліції лише в Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затвердженої наказом МВС України від 07.07.2017 № 575, згадується про необхідність вжиття членами слідчо-оперативної групи заходів для переслідування транспортних засобів, якими заволоділи особи, що вчинили кримінальне правопорушення, або тих, що використовувалися при його вчиненні.

Фактична відсутність нормативно закріплених положень щодо організації протидії та запобігання злочинам цього виду свідчить про те, що така діяльність стосовно аналізованих кримінальних правопорушень здійснюється в межах загальної протидії злочинам. Між тим, безперечно, запобігання цим злочинам носить специфічний характер, що пов'язане, у першу чергу з предметом незаконного посягання, а також належності цього злочинного “промислу” до різновиду організованої злочинності, про що справедливо зазначається науковцями [2].

Такий стан речей не міг не вплинути на зниження показників протидії незаконним заволодінням транспортними засобами.

Незважаючи на те, що за поширеністю незаконне заволодіння транспортним засобом значно менше ніж крадіжки, грабежі, розбої і шахрайства (наприклад, лише близько 4 % від крадіжок), вони мають підвищену суспільну небезпеку. Остання зумовлюється низкою факторів, зокрема тим, що: у результаті вчинення цих злочинів завдається суттєва шкода відносинам власності, безпеці руху та експлуатації джерела підвищеної небезпеки, яким є транспортний засіб, а також життю та здоров'ю громадян; кількість таких посягань та відсоток нерозкритих з них залишаються досить високими [10, с. 9].

Так, за останні роки в Україні щорічно реєструється в середньому 11,5–12,5 тис. таких злочинів, зокрема: у 2014 році – 12 644 (близько 2,5 % від загальної кількості кримінальних правопорушень); у 2015 – 11 463 (2,0 %); у 2016 – 12 205 (2,1 %) [1]. Для порівняння – у 2001 році питома вага таких злочинів складала 1,67 % [2]. Одночасно звертає на себе увагу невелика кількість виявлених осіб, які вчинили незаконні посягання на транспортні засоби. Так, відсоток розкриття

цих злочинів за вказаний період не перевищував 27, зокрема: у 2014 році підозра була оголошена у 3 367 таких провадженнях (26,6 %), а до суду їх направлено лише 2 816; у 2015 – 3 130 (27 %), до суду – 2 699; у 2016 – 2 832 (23,2 %) [1]. Про погіршення стану розкриття таких злочинів свідчить і статистика минулих років. Так, у 2003 році було зареєстровано 9 741 незаконне заволодіння транспортним засобом і виявлено 4 617 осіб, які вчинили такий злочин [2].

Наведені дані свідчать про зростання злочинів цієї категорії, як в абсолютних числах, так і їх питомої ваги в структурі усієї злочинності, а також про низьку ефективність діяльності Національної поліції щодо протидії цьому виду кримінальних правопорушень, що призводить здебільшого до безкарності правопорушників, підвищення їх “кримінальної майстерності”. Варто лише зазначити, що щорічно близько 10 тис. кримінальних справ цієї категорії потрапляють в залишок проваджень, рішення за якими не прийнято [1].

Вбачається, що для вироблення ефективних заходів щодо протидії та запобігання незаконним заволодінням транспортними засобами необхідно проаналізувати певні ознаки об'єктивної сторони цих злочинів. Перш за все, на нашу думку, особливої уваги заслуговує об'єкт цих злочинних посягань.

На сьогодні у КК України транспортні засоби визначені як спеціальний предмет злочинних посягань. Кримінальна відповідальність за незаконне заволодіння транспортним засобом, як зазначалося вище, передбачена ст. 289 КК, яка розташована у розділі XI “Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту” Особливої частини КК. Відповідно, родовим об'єктом незаконного заволодіння транспортним засобом є суспільні відносини, які забезпечують безпеку руху та експлуатації всіх видів транспорту.

Щодо такого розміщення вказаної статті, родового та безпосереднього об'єктів незаконного заволодіння транспортним засобом неодноразово точилася дискусія на шпальтах юридичних видань.

Так, зокрема, одні автори зазначають, що безпосереднім об'єктом цього злочину є право власності на транспортні засоби і безпека їх руху, що має гарантувати безпеку життя і здоров'я пішоходів [11, с. 645].

Існує думка, що основним безпосереднім об'єктом злочину є контрольоване використання транспортних засобів, перелічених у примітці до ст. 286 КК, які є предметом цього злочину. Його додатковим обов'язковим або факультативним об'єктом – залежно від конкретного способу вчинення цього злочину – можуть бути життя і здоров'я особи, власність, інші блага [12, с. 740].

Д.В. Горшков доводить, що основним безпосереднім об'єктом цього злочину є суспільні відносини, які забезпечують право власності особи на транспортний засіб, а безпеку дорожнього руху та порядок використання транспортного засобу визнає додатковим обов'язковим об'єктом цього злочину. На цій підставі автор відносить незаконне заволодіння транспортним засобом до загально кримінальної корисливої злочинності. На підтвердження такої своєї позиції автор зазначає, що в переважній більшості випадків незаконні заволодіння транспортними засобами вчиняються з корисливо-егоїстичною мотивацією [2].

Різноманітність викладених нами позицій свідчить про те, що єдина точка зору щодо безпосереднього об'єкта незаконного заволодіння транспортними засобами серед вчених відсутня. Одні традиційно називають безпосереднім об'єктом цього злочину безпеку руху та експлуатації транспорту, враховуючи розташування ст. 289 у розділі XI КК. Але той факт, що за вказаною статтею може бути кваліфіковано й вчинення цього злочинного посягання з корисливою метою, дозволяє вченим говорити й про відносини власності як об'єкта відповідного злочину. До

того ж ряд учених наголошують на тому, що незаконне заволодіння транспортними засобами є посяганням саме на відносини власності і справедливо пропонують норму про відповідальність за вчинення цього злочину розмістити у розділі, що об'єднує норми про злочини проти власності [10, с. 5; 13; 14, с. 148].

На нашу думку, основним безпосереднім об'єктом незаконного заволодіння транспортним засобом є суспільні відносини права власності, враховуючи те, що їм завжди завдається шкода при вчиненні цього злочину. Додатковими об'єктами вказаного злочину є суспільні відносини, які забезпечують громадську безпеку в сфері експлуатації та використання транспортних засобів, а також життя та здоров'я людей. Відповідно, доцільно погодитися з тим, що статтю, яка передбачає кримінальну відповідальність за незаконне заволодіння транспортним засобом необхідно перемістити до розділу VI “Злочини проти власності” КК.

Аргументом проти такої позиції не може бути те, що незаконні заволодіння транспортним засобом вчиняються і без корисливої мети, адже розділ VI містить і такі склади злочинів.

Слід зазначити, що в юридичній літературі є різні підходи до визначення переліку корисливих посягань на власність. Зокрема, одні автори виділяють такі види злочинів корисливої спрямованості, як:

– не пов'язані з насильством над особою (“тихі” злочини): крадіжка – таємне викрадення майна (ст. 185 КК); грабіж без насильства – відкрите викрадення майна (ч. 1 ст. 186 КК); вимагання без насильства (ч. 1 ст. 189 КК); шахрайство – заволодіння майном або здобуття права на майно шляхом обману чи зловживання довірою (ст. 190 КК);

– пов'язані з насильством над особою (“гучні” злочини): умисне вбивство з корисливих мотивів (п. 6 ч. 2 ст. 115 КК); грабіж, поєднаний з насильством (ч. 2 ст. 186 КК); розбій (ст. 187 КК); вимагання, поєднане з насильством (ч. 2–4 ст. 189 КК); бандитизм (ст. 257 КК) [8].

Цікавим, на наш погляд, є підхід до вивчення цих питань А.П. Закалюка, який кримінологічну характеристику злочинних посягань на власність громадян, а також незаконні посягання на транспортні засоби, вчинені з метою викрадення, розглядає серед злочинів проти прав і свобод людини і громадянина (такий розділ у КК України відсутній). Свою позицію автор аргументує тим, що “... власність особи є матеріальним вираженням її конституційного права власності, права володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю” [15, с. 67].

Як бачимо, частина кримінологів у своїх теоретичних розробках перелік злочинів проти власності розглядають ширше і включають до нього кримінальні правопорушення, відповідальність за які передбачається в інших розділах КК.

Безперечно, що певна розпорошеність злочинних посягань на власність в різних розділах КК України завдає чимало труднощів у вивченні кримінологічної характеристики цих злочинів. Крім того, аналізуючи злочини, які передбачені у розділі VI КК України не можна скласти повної картини щодо реальних розмірів збитків, які причиняються в результаті злочинних посягань на власність та їх кількості. Тому, на нашу думку, кримінологічний аналіз незаконних заволодіннь транспортними засобами доцільно проводити, виходячи з того, що це злочини проти власності, а заходи протидії цим кримінальним правопорушенням планувати з урахуванням того, що переважна більшість з них коїться з метою наживи, і винні особи здебільшого переслідують корисливі цілі.

Крім того, результати проведених останнім часом наукових досліджень свідчать про те, що особами, які вчинили незаконне заволодіння транспортним засобом, здебільшого є чоловіки (майже 86 %); віком 18–39 років (майже 70 %);

громадяни України; з повною загальною середньою або базовою загальною середньою освітою (66–67 %); працездатні, які не працювали і не навчалися на момент скоєння злочину (65–66 %); раніше вчиняли кримінальні правопорушення (майже 30 %); у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння (майже 25 %) [2].

Вочевидь, що ці результати проведеного аналізу мають бути враховані при плануванні заходів щодо протидії та запобігання таким злочинам. При цьому, слід також мати на увазі, що незаконні заволодіння транспортними засобами вже давно є частиною злочинного “промислу” і, відповідно, переважно вчиняються злодіями-професіоналами.

Професіоналізму таких злодіїв також сприяє їх: попередній кримінальний досвід (у 2015 році були притягнуті до кримінальної відповідальності за вчинення незаконного заволодіння транспортним засобом 1137 осіб, які раніше вчиняли злочини; у 2016 – 911 [1]), гуртування в організовані групи, в яких є розподіл злочинних дій (організатори, спостерігачі та наводчики щодо предмету посягання, безпосередні виконавці і т.д.). Між тим, працівниками поліції такі групи виявляються досить рідко. Так, у 2015 році за вчинення таких злочинів у складі групи до кримінальної відповідальності притягнуто 600 осіб, а у 2016 – лише 427 [1].

У ході запобігання та протидії незаконним заволодінням транспортними засобами підрозділам поліції у місцях їх ймовірного вчинення необхідно: проводити відповідні оперативно-профілактичні заходи; застосовувати технічні можливості (засоби відеоспостереження, у т.ч. використовувати вже встановлені підприємствами та організаціями засоби стеження); взаємодіяти з приватними службами охорони, які функціонують у зазначених місцях, тощо. Безперечно, що така робота потребує певної спеціалізації, тому, на нашу думку, у складі карного розшуку доцільно створити відповідні підрозділи. Крім того, безпосередні завдання щодо протидії незаконним заволодінням транспортними засобами мають бути і у патрульної поліції та дільничних інспекторів, зокрема щодо проведення профілактичної роботи з власниками автомобілів з питань їх збереження тощо.

До запобіжних заходів щодо профілактики, що мають здійснювати підрозділи поліції, слід віднести:

- пошук та виявлення осіб, які вчиняють такі неправомірні дії, у першу чергу тих, які раніше були засуджені за незаконне заволодіння транспортним засобом, перебувають під адміністративним наглядом або потребують такого нагляду;

- виявлення та усунення умов, що сприяють вчиненню таких злочинів;

- взаємодії з іншими службами та підрозділами поліції.

Серед осіб, від яких можна очікувати вчинення незаконних посягань на транспортні засоби, особливої уваги потребують підозрювані (обвинувачені), які залишаються на період досудового розслідування на волі без оперативного контролю з боку поліції. З такими особами необхідно проводити активну індивідуально-профілактичну роботу, а у випадках, що свідчать про продовження ними злочинної діяльності, сприяти обранню щодо них більш суворого запобіжного заходу.

До завдань Національної поліції щодо протидії та запобігання злочинам зазначеної категорії також слід віднести:

- створення на основі аналізу криміногенної обстановки умов, що об'єктивно перешкоджають незаконному заволодінню транспортними засобами;

- реалізацію оперативно-розшукової інформації про осіб, які підготовляють такі злочини, для схилання до відмови від їх вчинення;

- своєчасне роз'єднання виявлених організованих груп, які вчиняють незаконні заволодіння транспортними засобами, з метою припинення їх злочинної діяльності;
- оперативне реагування на повідомлення громадян, посадових осіб та іншу інформацію про скоєні кримінальні правопорушення з метою затримання злочинців та розкриття злочинів;
- накопичення, систематизацію та використання інформації про осіб, які вчинили незаконне заволодіння транспортним засобом, з метою забезпечення своєчасного вжиття до них передбачених законом заходів;
- активне залучення громадськості до запобігання таким злочинам з урахуванням міжнародного досвіду;
- інформування населення про засоби і способи правомірного захисту від злочинних посягань на транспортні засоби;
- внесення у відповідні державні органи, громадські об'єднання, посадовим особам подань про усунення причин і умов, що сприяють вчиненню таких злочинів тощо.

Висновки. Дослідження кримінально-правової норми, що передбачає відповідальність за незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК України), дозволяє стверджувати, що основним безпосереднім об'єктом цього злочину є суспільні відносини права власності. Саме праву власності на транспортний засіб завжди завдається шкода при вчиненні цього злочину. Додатковими об'єктами вказаного злочину є суспільні відносини, які забезпечують громадську безпеку в сфері експлуатації та використання транспортних засобів, а також життя і здоров'я людей. Відповідно, доцільно погодитися з науковцями, які пропонують розмістити цю норму у розділі VI “Злочини проти власності” КК України. Така кримінально-правова новела дозволить, на наш погляд, більш ефективно планувати та здійснювати заходи щодо протидії та запобігання цим злочинам.

Проведений аналіз стану протидії та запобігання незаконному заволодінню транспортними засобами свідчить про зростання кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень цього виду. Одночасно викликає глибоке занепокоєння зниження рівня розкриття цих злочинів.

На ситуацію, що склалася, суттєво впливає недостатній потенціал Національної поліції, яка здійснює запобігання, виявлення, розкриття та досудове розслідування цих злочинів. Значно знижує її функціональні можливості і обмеженість ресурсного забезпечення.

Зазначене свідчить про необхідність прийняття термінових та рішучих заходів щодо підвищення ефективності діяльності Національної поліції у цьому напрямі, розроблення, прийняття та реалізації комплексних програм запобігання та протидії таким злочинам. Такі програми мають передбачати запровадження в діяльності поліції новітніх технологій, спрямованих на розкриття злочинів, виявлення та аналіз причин і умов їх скоєння, розробку та реалізацію заходів щодо протидії та запобігання злочинності.

Важливе значення для досягнення успіху у проведенні таких заходів мають результати наукових досліджень в зазначеному напрямі, які після проходження відповідної апробації необхідно запроваджувати в практичну діяльність Національної поліції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення. Генеральна прокуратура України. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=110381&libid=100820 (дата звернення 09.08.2017).

2. *Горшков Д.В.* Незаконне заволодіння транспортними засобами: кримінологічна характеристика та запобігання: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2016.
3. Про Національну поліцію. Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/580-16/print1446470092906691> (дата звернення 08.08.2017).
4. *Давыденко Л.М., Бандурка А.А.* Противодействие преступности: теория, практика, проблемы. Харьков, 2005.
5. *Закалюк А.П.* Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: [у 3 кн.]. Київ: Ін Юре, 2007. Кн.1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. 2007. 424 с.
6. *Джужа О.М., Василевич В.В., Гіда О.Ф.* Профілактика злочинів: підручник. Київ: Атіка, 2011. 720 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/1765520/> (дата звернення 10.08.2017).
7. *Голіна В.В.* Запобігання злочинності (теорія і практика): навч. посіб. Харків, 2011.
8. Кримінологія: курс лекцій. Александров Ю.В., Гель А.П., Семаков Г.С. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2002. URL: <http://textbooks.net.ua/content/category/8/38/11/> (дата звернення 08.08.2017).
9. Кримінологія України: навчальний посібник. В.В. Голіна, 2011. URL: <http://mego.info>. (дата звернення 10.08.2017).
10. *Свірін М.О.* Запобігання органами внутрішніх справ незаконному заволодінню транспортними засобами: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. ДНДІ МВС України. Київ, 2011. 20 с.
11. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: за станом законодавства і постанов Пленуму Верховного Суду України на 1 груд. 2001 р. / за ред. С.С. Яценко. 2-е вид., перероб. та допов. Київ: А.С.К., 2002. 936 с.
12. *Навроцький В.О.* Кримінальне право України: особлива частина: курс лекцій. Київ: Т-во "Знання", 2000. 771 с.
13. *Іванов Ю.Ф.* Боротьба із злочинними посяганнями на власність, предметом яких є автотранспортні засоби (кримінально-правові та кримінологічні аспекти): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 1999.
14. *Мисливий В.А.* Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: монографія. Дніпропетровськ: Юрид. акад. МВС України, 2004. 379 с.
15. *Закалюк А.П.* Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: [у 3 кн.]. Київ: Ін Юре, 2007. Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. 2007. 712 с.

Отримано 31.08.2017